

Warszawa, 21 lutego 2005 r.

**Stanowisko Polskiej Koalicji Przemysłowej na Rzecz Opakowań Przyjaznych Środowisku „Eko-Pak”
w sprawie projektu
Rozporządzenia Ministra Gospodarki w sprawie szczegółowego postępowania
z odpadami opakowaniowymi w Polsce.**

Polska Koalicja Przemysłowa na Rzecz Opakowań Przyjaznych Środowisku „Eko-Pak” jest organizacją non-profit skupiającą firmy produkcyjne związane z wytwarzaniem i wykorzystywaniem różnorodnych rodzajów opakowań. Prowadzimy także działania poszerzające wiedzę z zakresu stosowania i użytkowania opakowań, bez których trudno dziś wyobrazić sobie funkcjonowanie nowoczesnego społeczeństwa. Jednocześnie staramy się, aby wykonanie poziomów odzysku i recyklingu (wynikających z regulacji unijnych) mogło się odbyć w sposób możliwie efektywny ekonomicznie i ekologicznie.

I. Uwagi ogólne

1. Nasza organizacja stojąc na stanowisku przejrzystości działań od początku budowy systemu odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych w Polsce postulowała przeciwdziałanie istniejącym patologiom poprzez jego uszczelnianie i porządkowanie, dlatego z zadowoleniem przyjmujemy propozycje definicji tych procesów zawarte w rozporządzeniu. Naszym zdaniem, niektóre zapisy powinny jednak ulec modyfikacji, co wpłynie pozytywnie na potencjał realizacji rosnących obowiązków w zakresie recyklingu i docelowo odzysku.
2. Rosnące poziomy odzysku i recyklingu wynikające z Dyrektywy 2004/12/EC nowelizująca dyrektywę 94/62/EC w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych oraz stopniowe wyczerpywanie się prostych i tanich metod pozyskiwania odpadów opakowaniowych powoduje konieczność określenia pewnych zasad w zakresie selektywnej zbiórki tych odpadów. Pozostaje pytanie jak szczegółowe mają być te zasady. Należy pamiętać, że w Polsce jest ok. 150 pojemników i można szacować, że połowa nie spełniać będzie standardów. Ich dostosowanie do rozporządzenia (przy koszcie ok. 1000 zł/pojemnik) to wydatek ok. 75 mln. PLN. Wydaje się, że na tym etapie rozwoju systemu lepiej kupować nowe, a dopiero po zakończeniu eksploatacji stare wymieniać systematycznie, na zgodne ze standardami.
3. Dyrektywa 2004/12/EC zmienia także nomenklaturę: dotychczasową kategorię „opakowań naturalnych” na „drewno” oraz „aluminium” i „stali” na „metale”. Termin transpozycji nowych przepisów **mija 18 sierpnia 2005 r.** Stosowna nowelizacja jest już przygotowana w Ministerstwie Środowiska i projekt nowelizacji wkrótce trafi do Sejmu RP. Biorąc pod uwagę spodziewane zmiany i idące za tym skutki inwestycyjne, np. w konkretne pojemniki celowe jest wstrzymanie prac do uzyskania ostatecznych rozwiązań prawnych.
4. Konieczność zwiększenia bazy selektywnej zbiórki odpadów opakowaniowych z gospodarstw domowych wymaga aktywizacji lokalnych społeczności. Wobec powyższego wydaje się niezbędne poddanie projektu dodatkowym, **szerszym konsultacjom społecznym** – przede wszystkim organizacjom konsumenckim, gdyż bez aktywności i świadomości społecznej selektywna zbiórka będzie ignorowana. Postulowane wcześniej przesunięcie prac w pełni to umożliwi. (Dotychczasowe konsultacje przeprowadzono jedynie z wybranymi

organizacjami, a projekt nawet nie był dostępny na stronie internetowej Ministerstwa Gospodarki i Pracy).

5. Standardy w zakresie kolorów pojemników napisane zostały z punktu widzenia interesu firm pozyskujących i przetwarzających odpady (napis „papier i tektura” *versus* „opakowania szklane kolorowe”), a nie np. wygody mieszkańców. Nie ma wzmianki nt. umieszczania pojemników w miejscach uczęszczanych ciągów komunikacyjnych, a ustawianie pojemników w niedogodnych miejscach będzie barierą a nie zachętą dla mieszkańców. Ponadto:

- należy rozważyć min. 2 letni okres przejściowy do kiedy mogą być stosowane stare pojemniki,
- określić sankcje karne w postaci grzywny za nieprzestrzeganie rozporządzenia,
- wprowadzić zapis, iż nie ma obowiązku stawiania pojemników na wszystkie rodzaje odpadów, a ich układ i rozmieszczenie powinien być uwarunkowany strukturą zbieranych odpadów opakowaniowych na danym terenie.

6. Rozporządzenie nie ma tak ważnego działu, jak „definicje”, bądź odniesienia do definicji pojęć zawartych w stosownych ustawach, co może przysporzyć problemów interpretacyjnych – dotyczy to m.in. sformułowań „odpady opakowaniowe”, „środki wytwarzania energii”, „opakowania wielomateriałowe”, „budynki użyteczności publicznej”, „gniazdo” czy pojemnik *versus* kontener i inne.

7. Propozycje napisów na pojemnikach są niejednolite. Z jednej strony nie dopuszcza się mieszania niektórych odpadów, innych tak. Jak się wydaje zbiórka selektywna powinna być prowadzona w oparciu o kalkulacje ekonomiczne. Jednocześnie przypadek odpadów z papieru pokazuje niespójność istniejących przepisów i proponowanych niektórych rozwiązań.

II. Uwagi szczegółowe

1. Dotyczy § 1

Proponujemy następujące brzmienie:

§ 1 „Rozporządzenie określa szczegółowy sposób postępowania z odpadami opakowaniowymi *w rozumieniu przepisów Ustawy o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi rodzajami odpadów oraz o opłacie depozytowej i opłacie produktowej*, obejmujący zbieranie, sortowanie i magazynowanie oraz sposoby odzysku i recyklingu.”

Uzasadnienie

Taki zapis nie spowoduje konieczności każdorazowej zmiany rozporządzenia przy ewentualnych zmianach rodzajów odpadów opakowaniowych w ustawie o obowiązkach przedsiębiorców.

2. Dotyczy § 2

Proponujemy wykreślenie całego § 2.

§ 2. Podczas zbierania i magazynowania odpadów opakowaniowych nie dopuszcza się do ich mieszania z innymi odpadami i substancjami.

Uzasadnienie

Przepis niekonsekwentny, gdyż dopuszcza się w dalszych paragrafach zbiórkę tworzyw np. z metalami.

Niedopuszczenie mieszania odpadów opakowaniowych np. papierowych z innymi odpadami w praktyce oznaczało by faktyczny zakaz wrzucania makulatury gazetowej do pojemników na papier i tekturę. Latami kreowane nawyki, a tym samym wieloletnia tradycja i poniesione wysiłki edukacyjne zostały by zaprzepaszczone.

Należy zauważyć, że gazety nie podlegające obowiązkowi odzysku i recyklingu będą z przyzwyczajenia i tak rzucane do tych pojemników, co byłoby niezgodne z propozycją § 2. Zakaz wrzucania makulatury do pojemników wzbudził by konsternację społeczną.

Formalne egzekwowanie tego zapisu, jednak jak się wydaje w rzeczywistości nierealne, spowodowało by, przy braku osobnych pojemników tylko na makulaturę gazetową, jej wyrzucanie do pojemników z odpadami nie sortowanymi i wzrost ilości odpadów trafiających na wysypiska. (Makulatura mokra i zanieczyszczona nie nadaje się do recyklingu). Konsekwencje dla środowiska naturalnego oraz polskich lasów byłyby katastrofalne.

Jednocześnie, należy pamiętać, że nowelizacja ustawy o obowiązkach przedsiębiorców, która wejdzie w życie 1.04.2005 r. nakłada na wszystkich przedsiębiorców obowiązek zapewnienia odzysku i recyklingu nowego produktu – materiałów reklamy komercyjnej o symbolu 22.22.12 PKWiU. Obowiązek ten wejdzie od 2006 roku, co w praktyce oznaczałoby konieczność opracowania standardu pojemnika do selektywnego zbierania tych ulotek.

Makulatura gazetowa wraz z papierowymi odpadami opakowaniowymi oraz docelowo ulotkami powinna trafiać do pojemników na papier, co ma sens ekonomiczny i ekologiczny. Firmy pozyskujące ten surowiec i tak go sortują na: tekturę, makulaturę gazetową a część pozostaje nie sortowana – mieszanka mix.

3. Dotyczy § 3

Proponujemy dodać słowa:

§ 3. Na pojemnikach, w tym kontenerach przeznaczonych do zbierania odpadów opakowaniowych, ustawianych w miejscach publicznych, umieszcza się informacje o sposobie użytkowania, pojemnika *w prostej formie graficznej* oraz dane o jego właścicielu lub posiadaczu.

Uzasadnienie

Infografika znacznie łatwiej podlega percepcji, niż długi tekst. Obrazem łatwiej dotrzeć do świadomości konsumenta niż napisaną instrukcją obsługi. Warto opracować takie znaki i umieścić np. w załączniku do rozporządzenia.

4. Dotyczy § 4

Proponujemy skreślić słowa:

§ 4. Pojemniki, w tym kontenery przeznaczone do zbierania i magazynowania odpadów opakowaniowych ustawia się na powierzchni utwardzonej, **w miejscach zabezpieczonych przed negatywnym wpływem warunków atmosferycznych**, umożliwiając procesy zbierania, załadunku i rozładunku.

Uzasadnienie

Proponowany zapis spowoduje konieczność budowy instalacji zabezpieczających, co spowoduje powstanie nieuzasadnionych kosztów. Konstrukcja samych pojemników powinna to gwarantować.

5. Dotyczy § 5

Proponujemy nowe brzmienie:

§ 5. W przypadku zbierania odpadów **od mieszkańców**, w ściśle określonych terminach, dopuszcza się stosowanie worków z tworzyw sztucznych.

Uzasadnienie

Zapis bardziej ogólny.

6. Dotyczy § 9 ust. 2

Proponujemy ponowną weryfikację proponowanego zapisu

2. W obiektach użyteczności publicznej dopuszcza się zbieranie odpadów, wymienionych w ust. 9, do pojemników z tektury falistej, worków papierowych lub worków z tworzyw sztucznych.

Uzasadnienie

Nie jest jasna intencja zapisu. W ust. 1 mówi się o pojemnikach z materiałów trudnopalnych. Obiektem użyteczności publicznej jest np. dworzec kolejowy. Worki nie powinny być dopuszczalne.

7. Dotyczy § 9 ust. 4 pkt 5)

Proponujemy dodać słowa:

5) wytwarzanie innych wyrobów formowanych na sucho **lub mokro**,

Uzasadnienie

Rozszerzenie katalogu.

8. Dotyczy § 9 ust. 4 pkt 6)

Proponujemy następujące brzmienie:

6) wytwarzanie *materii organicznej lub metanu poprzez obróbkę tlenową, w tym kompostowanie, lub beztlenową,*

Uzasadnienie

Doprecyzowanie zapisu, rozszerzenie katalogu.

9. Dotyczy § 9 ust. 4

Proponujemy dodanie po pkt. 6) pkt. 7) w brzmieniu:

7) *wytwarzanie substancji lub materiału o innym przeznaczeniu niż pierwotnym nie wymienione w pkt. 1-6*

Uzasadnienie

Rozszerzenie katalogu.

10. Dotyczy § 10 ust. 1 pkt 3

Proponujemy dodanie słów:

3. Recykling, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, obejmuje wykorzystanie odpadów, o których mowa w ust. 1, do produkcji: opakowań szklanych, materiału izolacyjnego ze szkła piankowego, włókien szklanych, w tym waty szklanej lub innych wyrobów ze szkła *oraz z dodatkiem szkła oraz wytwarzanie substancji lub materiału o innym przeznaczeniu niż pierwotnym niż wymienione*".

Uzasadnienie

Rozszerzenie katalogu.

11. Dotyczy § 11 ust. 1

Proponujemy skreślić słowa:

§ 11. 1. Odpady opakowaniowe z tworzyw sztucznych, metali i *odpady opakowaniowe wielomateriałowe* zbiera się, do pojemników, w tym kontenerów w kolorze czerwonym, na których umieszcza się napis: „TWORZYWA SZTUCZNE, METALE”

Uzasadnienie

Nowelizacja ustawy o obowiązkach przedsiębiorców, która wejdzie w życie 1.04.2005 r. obowiązek odzysku i recyklingu tych odpadów rozliczany będzie wg materiału dominującego.

Ponadto odpady te stanowią 3% masy odpadów wprowadzanych na polski rynek. Są to papierki po cukierkach, worki po cementcie, opakowania po przyprawach, kapsle, papierki po maśle i ich zbiórka selektywna jest nierealna. Największą grupę opakowań wielomateriałowych stanowią kartony do płynnej żywności (ok. 1,5%). 75% ich masy stanowi papier, pozostała część to plastik i aluminium.

Zgodnie z normą europejską wydaną przez CEN (ang. *European Standardisation Organisation*) w standardzie EN 643 zgodnie z którą kartony uznawane są za surowiec wtórny, a zbierane z papierem nie powinny stanowić więcej niż 5% ogólnej masy odpadów opakowaniowych z papieru. **Dlatego też postulujemy dopuszczenie zbierania kartonów z papierem, jako zgodnego z przytoczoną normą.**

Dodatkowo, z przeprowadzonych analiz wynika, że zbiórka kartonów z papierem jest tańsza od zbiórki z tzw. frakcją lekką, czyli tworzywami oraz metalami

Ich zbiórka z plastikiem i metalami wymagałaby dodatkowych, znacznych nakładów na edukację

12. Dotyczy § 11 ust. pkt 3)

Proponujemy nowe brzmienie zapisu:

§11.1 pkt 3 na " Recykling, o którym mowa w ust 2. pkt 1 obejmuje *wytwarzanie substancji lub materiału o przeznaczeniu pierwotnym lub innym "*

Uzasadnienie

Doprecyzowanie zapisu na podstawie zapisów ustawy o odpadach.

13. . Dotyczy § 11 ust. pkt 5)

Proponujemy zmianę zapisu punktu 2) :

§11.1 pkt 5 na " Recykling, o którym mowa w ust 4. pkt 1 punkt 2) otrzymuje brzmienie obejmuje:

1) wytwarzanie aluminiowych wyrobów hutniczych

2) *wytwarzanie substancji lub materiału o przeznaczeniu innym niż pierwotne nie wymienione w ust. 1"*

Uzasadnienie

Doprecyzowanie zapisu na podstawie zapisów ustawy o odpadach. Rozszerzenie katalogu.

14. Dotyczy § 11 ust. pkt 7)

Proponujemy uzupełnienie zapisu:

§11.1 pkt 7 na " Recykling, o którym mowa w ust 6. pkt 1 obejmuje wytworzenie stalowych wyrobów hutniczych lub *wytwarzanie substancji lub materiału o przeznaczeniu innym niż pierwotne*"

Uzasadnienie

Doprecyzowanie zapisu na podstawie zapisów ustawy o odpadach. Rozszerzenie katalogu.

15. Dotyczy § 15 ust. 1 i 2

Proponujemy zmianę zapisów:

Usunąć ust. 15.1 i zmienić konsekwentnie ust. 2

Uzasadnienie

Opakowania naturalne w większości stanowią opakowania drewniane, czyli palety. Budowanie selektywnej zbiórki dla mniejszych odpadów jest nieuzasadnione ekonomicznie. Dodatkowo wg znowelizowanej dyrektywy 12/2004 j kategoria odpady naturalne zostanie zamieniona na odpady drewniane.